

สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น

นางสาวงามนิจ วิทย์บำรุง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017653

117262130

STATE AND PROBLEMS OF PRE-PRIMARY EDUCATION ORGANIZATION
OF ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE LOCAL EDUCATION OFFICE

MISS NGAMNICH WITTAYABUMRUNG

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-576-240-3.

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น

โดย

นางสาวงามนิจ วิทย์บำรุง

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.นิพนธ์ ไทพานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.นิพนธ์ ไทพานิช)

.....กรรมการ

(อาจารย์สวัสดี จงกล)

งามนิจ วิทย์บำรุง : สภาพแลปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น (STATE AND PROBLEMS OF PRE-PRIMARY
EDUCATION ORGANIZATION OF ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE LOCAL EDUCATION OFFICE) อ.ที่ปรึกษา : ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช, 288 หน้า.
ISBN 974-576-240-3.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและปัญหา
การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น

ผลการวิจัย พบว่า นักบริหารการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชาย ส่วนครูผู้สอน
ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการจัดศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 1-5 ปี
นโยบายการจัดการศึกษาในระดับนี้มุ่งเน้นเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนเข้าเรียนชั้น ป.1 รูปแบบ
การจัดการศึกษาเป็นชั้นเด็กเล็ก และอนุบาล 1-2 จัดตามเกณฑ์ของสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น
ทั้งนักบริหารการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ระดับนี้ วิธีการจัดมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน

ปัญหาที่พบ คือ เอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สื่อ วัสดุ
อุปกรณ์ ตลอดจนงบประมาณไม่เพียงพอ ห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่เป็นสัดส่วนและคับแคบ นอกจากนี้
ยังพบว่าชาติวิทยาการที่จะแนะนำให้ความรู้

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

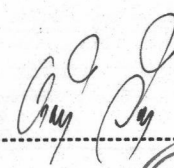
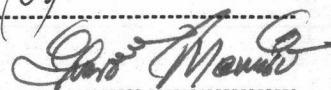
NGAMNICH WITTAYABUMRUNG : STATE AND PROBLEMS OF PRE-PRIMARY EDUCATION ORGANIZATION OF ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE LOCAL EDUCATION OFFICE. THESIS ADVISOR : NIBONTH THAIPANICH, Ph.D.
288 PP. ISBN 974-576-240-3

The purposes of this research were to study state and problems of pre-primary education organization of elementary schools under the jurisdiction of the local education office.

Research findings were as follows.. It was found that most municipal administrators and school administrators were male. School teachers were female. They had experienced in organizing pre-primary education for 1-5 years. The main policy of organizing this educational level was preparing children before studying in Pratom suksa 1. The educational form was pre-primary and kindergarten 1-2. This educational level was organizing by criteria of the local education office. Implementation of pre-primary education learning experiences guidelines was organizing by schools.

Problems found were insufficiency of documents, instructional media, materials and budget. Insufficiency of classrooms. They were separate and narrow. It was also found that lack of expertise for the teacher.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค ดร.นิพนธ์ ไทพานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์สวัสดิ์ จงกล ในการให้ คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง รวมทั้งคณาจารย์ภาควิชา บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความรู้ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ .

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการ สร้างเครื่องมือวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค อาจารย์สวัสดิ์ จงกล รองศาสตราจารย์ ดร.ภิกษา แหมมณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทูนสุข บุญยสวัสดิ์ อาจารย์เอื้องฟ้า สมบัติพานิช อาจารย์ห้องพรรณ เอกอาวุธ อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์ และคุณธวัชชัย โสตนเนียม

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัย และขอ ขอบคุณ อาจารย์คณาพร คมสัน และอาจารย์อร่ามศรี แยมคลี่ ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่สนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดี

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ยุพียง วิทยบำรุง ที่ให้การสนับสนุนและ ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง

งามนิจ วิทยบำรุง

9 เมษายน 2534

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	9
ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความหมายของหลักสูตร.....	11
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	12
การนำหลักสูตรไปใช้.....	13
นโยบายการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	16
รูปแบบการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	17
เกณฑ์การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	20
แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การจัดสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนา เด็กก่อนวัยเรียน.....	25
	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก.....	31
	บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก.....	36
	การสอนเด็กเล็กจัดในรูปกิจกรรมแทนการสอนเป็นรายวิชา.....	42
	การผลิตและใช้สื่อชั้นเด็กเล็ก.....	47
	การนิเทศการศึกษาชั้นเด็กเล็ก.....	51
	หลักการวัดประเมินผลการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา	63
	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	74
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	74
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	78
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	80
	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน	
	ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น.....	96
	สภาพปัญหาที่เกิดจากการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	
	ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น.....	146

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	177
	สรุปผลการวิจัย.....	179
	อภิปรายผล.....	189
	ข้อเสนอแนะ.....	198
	รายการอ้างอิง.....	200
	ภาคผนวก.....	205
	ประวัติผู้เขียน.....	289

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน.....	77
2	สถานภาพทั่วไปของนักบริหารการศึกษา.....	82
3	สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน.....	87
4	สถานภาพทั่วไปของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา.....	92
5	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของนักบริหารการศึกษา ในด้านนโยบาย รูปแบบ เกณฑ์ และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	97
6	สภาพการจัดการศึกษาของนักบริหารการศึกษา ในด้าน วิธีการจัด ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	104
7	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	108
8	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการแปลงแนวการจัดประสบการณ์ไปสู่การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเตรียมการและการจัดทำเอกสาร คู่มือ ประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์.....	111
9	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัด ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร งบประมาณและ อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน วัสดุและอุปกรณ์.....	117
10	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวกับ กิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์.....	125

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
11	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อน ประถมศึกษา ในด้าน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษา.....	127
12	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อน ประถมศึกษาเรื่องวิธีการจัด ในด้าน การแปลงแนวการจัด ประสบการณ์ไปสู่การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเตรียม การและการจัดทำเอกสาร คู่มือประกอบการใช้แนวการจัด ประสบการณ์การใช้เอกสาร คู่มือประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ การใช้เอกสาร คู่มือประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์.....	130
13	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อน ประถมศึกษาเรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ แนวการจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการเตรียมบุคลากร งบประมาณ และอาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน วัสดุและอุปกรณ์.....	133
14	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อน ประถมศึกษาเรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดประสบการณ์และ กิจกรรมที่เกี่ยวกับกิจกรรมการจัดประสบการณ์.....	140
15	สภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อน ประถมศึกษาเรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดประสบการณ์และกิจกรรม ที่เกี่ยวกับกิจกรรมการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเสริมการจัดประสบการณ์ การนิเทศและติดตามผลการวัดและประเมินผล.....	143
16	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของนักบริหารการศึกษา ในด้าน นโยบาย รูปแบบ เกณฑ์ และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	147

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของนักบริหารการศึกษา เรื่องวิธีการจัด ในด้าน การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ไปสู่การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสาร คู่มือประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ สื่อการเรียน การสอน วัสดุและอุปกรณ์ การจัดประสบการณ์และกิจกรรม	152
18	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในด้าน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	155
19	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เรื่องวิธีการจัด ในด้าน การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ไปสู่การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการและการจัดทำเอกสาร คู่มือประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์ การใช้เอกสาร คู่มือประกอบการใช้แนวการจัดประสบการณ์.....	158
20	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน เรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้แนวการจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร งบประมาณและอาคารสถานที่ การจัดประสบการณ์และกิจกรรม เสริมการจัดประสบการณ์.....	161
21	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในด้าน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา.....	164
22	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา เรื่องวิธีการจัด ในด้าน การแปลงแนวการจัดประสบการณ์ไปสู่การจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการ การใช้เอกสารคู่มือประกอบแนวการจัดประสบการณ์.....	167

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อน ประถมศึกษาเรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ แนวการจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณและอาคาร สถานที่ สื่อการเรียนการสอน.....	171
24 ปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของครูผู้สอนระดับก่อน ประถมศึกษาเรื่องวิธีการจัด ในด้าน การจัดประสบการณ์และ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการจัดประสบการณ์ กิจกรรม เสริมการ จัดประสบการณ์ การนิเทศและติดตามผลการวัดและประ เเมินผล	173